

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Štátny archív v Nitre
pracovisko Archív Komárno

Správa o činnosti za rok 2017

SANR3-2018/002186

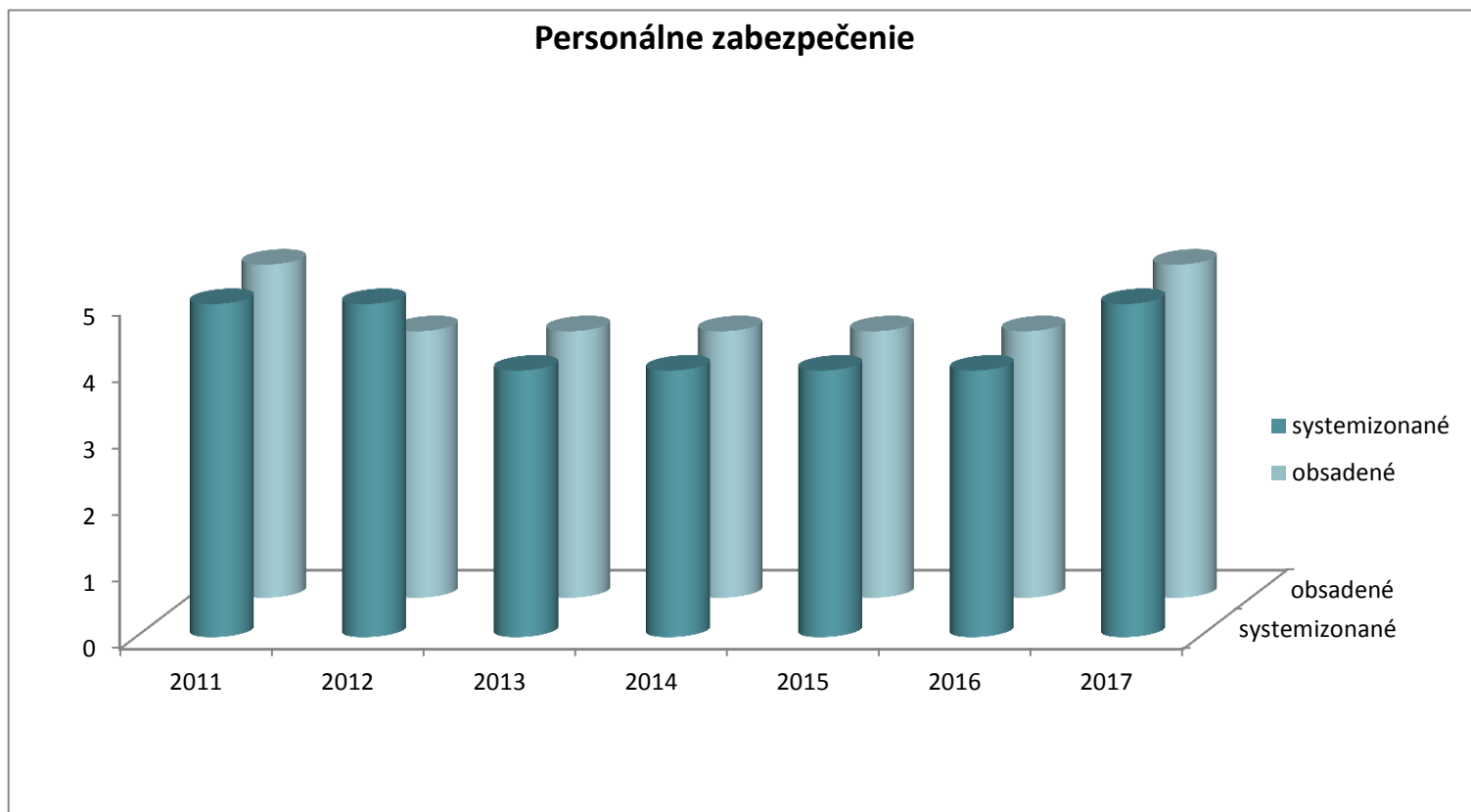
Pracovisko Archív Komárno eviduje k 31.12.2017 4571,25 bm archívnych dokumentov. Z celkového objemu je cca 1000 bm archívnych dokumentov z obdobia rokov 1277 – 1922. Predmetné dokumenty sú z jazykového a paleografického hľadiska náročné na spracovanie.

V roku 2017 prevzal archív od pôvodcov 91,29 bm archívnych dokumentov. Pracovisko má vyčerpané úložné kapacity a preberanie ďalších archívnych dokumentov je do vyriešenia priestorového zabezpečenia pracoviska pozastavené.

V personálnej oblasti nastali v roku 2017 pozitívne zmeny. Archívu bolo pridelené jedno systemizované miesto v platovej triede 4. Od 15. februára do 15. augusta 2017 bol na pridelené systemizované miesto prijatý zamestnanec do dočasnej štátnej služby. Od 15. novembra bolo pridelené systemizované miesto obsadené na základe výberového konania zamestnancom prijatým do stálej štátnej služby.

Pracovisko má v súčasnosti k dispozícii 5 systemizovaných štátnozamestnaneckých miest v nasledovných platových triedach:

- p.t. 6 – 1 x
- p.t. 5 – 1 x
- p.t. 4 – 2 x
- pt. 3 – 1 x

Na zabezpečenie plánovaných aj mimoriadnych pracovných úloh mal archív v roku 2017 k dispozícii nasledovný počet kalendárnych pracovných dní:

Stála štátna služba – riadny pracovný čas:	888,5 dní
Stála štátna služba – I. polrok nadčas:	24 dní
Dočasná štátna služba - 6 mesiacov:	113,5 dní
Dočasná štátna služba - I. polrok nadčas:	8,4 dní
<u>Dohoda o vykonaní práce:</u>	<u>20 dní</u>
Spolu:	1054,4 dní

Počet skutočne odpracovaných pracovných hodín zodpovedá 1200 odpracovaným dňom. Časť pracovných úloh pracovníci zabezpečili v mimopracovnom čase.

Rozpis pracovných dní na plnenie úloh v roku 2017

Názov kapitoly odborných činností	p. čerp.	p. čerp.	p. čerp.	p.čerp.	p.čerp.	p.čerp.	p.čerp.	p.čerp.
	dní	dní	dní	dní	dní	dní	dní	dní
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	5	5	4	4	4	4	4	5
	zamest.	zamest.	zamest.	zamest.	zamest.	zamest.	zamest.	zamest.
Úsek správy registratúry	45	94	84	88				
Predarchívna starostlivosť na úseku archívov	28	46	42	44	93	118	150	140
Evidencia archívneho dedičstva	11	25	12	12	12	34	10	35
Ochrana archívnych dokumentov	185	33	89	43	44,5	85	152	75
Filmotéka	0	1	0	0	0	0	0	0
Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	202	368	152	115	139	227	250	0
Prístup k archívnym dokumentom	254	319	299	343	403	480	500	460
Príručná odborná archívna knižnica	53	43	28	22	26	27	10	25
Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	0	22	23	210	102	130	62	318
Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca	252	137	160	25	59	160	136	139
Správa informačných technológií	0	0		2	2	2	0	0
Celkový počet pracovných dní čerpaných na odborné činnosti	1030	1088	891	904	880,5	1263*	1270*	1200
počet pracovných dní v danom kalendárnom roku						884**	885**	1054,4**

- počet skutočne odpracovaných pracovných hodín prepočítaný na prac. dni a skutočný personálny stav
(od roku 2015 vykazujeme skutočne odpracovaný pracovný čas, do roku 2015 sa počet pracovných dní za daný rok rozráta na jednotlivé kapitoly)

** počet kalendárnych pracovných dní prislúchajúcich na skutočný personálny stav v danom kalendárnom roku po odpočítaní vyčerpanej riadnej dovolenky a platenej neprítomnosti

Predarchívna starostlivosť

V oblasti predarchívnej starostlivosti boli vykonané nasledovné činnosti:

- 1) v rámci kontrolnej činnosti bol vykonaný štátny odborný dozor na úseku správy registratúry v ôsmich subjektoch;
- 2) bolo posúdených 35 návrhov registratúrnych poriadkov;
91 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov;
- 3) realizovali sa tri školenia k problematike správy registratúry a správy registratúrnych záznamov;
- 4) pracovníci poskytli klientom na úseku správy registratúry metodickú pomoc prostredníctvom 66 osobných konzultácií ;

Pracovníci archívu sa v priebehu roka venovali optimalizácii údajov v databáze pôvodcov v IS Elektronický archív.

Archív v minulosti viedol evidenciu na úseku predarchívnej starostlivosti v IS BACH predarchívna starostlivosť. Preklopenie údajov do novej databázy neprebehlo korektne. Kontrola, oprava a doplnenie údajov je časovo náročná úloha, v jej realizácii sa bude pokračovať aj v roku 2018.

Evidencia archívneho dedičstva

V roku 2017 na základe preberacieho konania archív prevzal 91,29 bm archívnych dokumentov od 32 subjektov. Archív zaevidoval 8 nových pôvodcov archívnych súborov. Štyria pôvodcovia boli vyradení z elektronickej evidencie fondov v roku 2017 (delimitácia č. 724/2000).

Priebežne sa pokračovalo v kontrole a dopĺňaní údajov v databáze evidenčných listov archívnych súborov v aplikácii AFONDY .

Ochrana archívnych dokumentov

Archív Komárno patrí k väčším archívom v sieti štátnych archívov. V súčasnosti má v úschove **4571,25 bm** archívnych dokumentov.

Archívne dokumenty sú uložené v siedmich rôznych objektoch na území mesta. Iba jeden objekt spĺňa zákonom stanovené kritériá na uloženie archívnych dokumentov. Kapacita úložného priestoru je napriek dodaniu 50 regálov s kapacitou 30 0m vyčerpaná. Uvedený stav je prekážkou plnenia hlavných úloh archívu, t.j. preberania archívnych dokumentov a zabezpečenia adekvátnej ochrany prevzatých archívnych dokumentov.

Možno konštatovať, že súčasný stav priestorového zabezpečenia archívu Komárno je nevyhovujúci.

Nevhodnosť a roztrieštenosť uloženia archívnych fondov negatívne vplýva na jednotlivé pracovné činnosti a znamená zvýšené pracovné zaťaženie. Uvedené faktory ovplyvňujú plnenie takmer všetkých pracovných úloh a predstavujú zvýšenú časovú náročnosť pri zabezpečovaní jednotlivých agend archívu .

V oblasti správnej agendy je to oblasť poskytovania správnych informácií, vyhľadávanie archívnych dokumentov, presun archívnych dokumentov do hlavného sídla za účelom vyhotovenia kópií, opätovný presun archívnych dokumentov a uloženie archívnych dokumentov v mieste ich uloženia.

V oblasti bádateľskej agendy je nutný transport archívnych dokumentov , prípadne celých fondov do bádateľne v hlavnom sídle, opätovný transport archívnych dokumentov, prípadne fondov na miesto uloženia.

V oblasti spracovávaní archívnych fondov je to obdobné, transport archívnych dokumentov, prípadne celých fondov do hlavného sídla, opätovný transport archívnych dokumentov, prípadne fondov na miesto uloženia.

Evidencia archívnych fondov je vedená elektronicky prostredníctvom IS systémov. Objekty, v ktorých sú umiestnené depoty nie sú vybavené výpočtovou ani kopírovacou technikou, čo sťažuje výkon potrebných úkonov (revízie, kontrola, doplnenie, opravy).

Preberanie archívnych fondov, aj keď v obmedzenom množstve z dôvodu vyčerpanej úložnej kapacity (AD sú v niektorých prípadoch už uložené na podlahe depotov), je realizované v hlavnom sídle archívu (v ostatných objektoch nie sú vhodné podmienky na preberanie AD).

Z hľadiska roztrieštenosti umiestnenia depotov je časovo náročnejšia a zaťažujúca aj hospodárska agenda a inventarizácia majetku ako aj technická správa budov, ktorá zahŕňa pravidelné kontroly jednotlivých objektov, kontroly kotolní, rôzne revízie, údržbu, opravy atď. (jeden odborný pracovník musí pri každej z uvedených príležitostí sprístupniť objekt a umožniť výkon požadovaného úkonu).

Prvý, dôležitý krok ku konečnému vyriešeniu nepriaznivého stavu bol vykonaný v roku 2017. Z iniciatívy MV SR bola zrealizovaná výmena pozemkov s mestom Komárno, ktorá umožňuje konečnú dostavbu účelového komplexu pre archív, ktorého I. etapa bola realizovaná v rokoch 2007-2008. Veríme, že MV SR vyčlení na dostavbu archívu potrebné finančné prostriedky a tým sa zabezpečí optimálne uloženie archívneho dedičstva, ktoré uchováva komárňanský archív a odstráni sa negatíva, ktoré zásadným spôsobom ovplyvňujú prácu archivárov.

V roku 2017 sa na úseku ochrany archívnych dokumentov zabezpečili nasledovné práce:

1) Vďaka ústretovosti SNA v Bratislave sa pokračovalo v reštaurovaní a konzervovaní archívnych dokumentov komárňanského archívu. V roku 2017 bola zreštaurovaná zápisnica mesta Komárno z rokov 1667 – 1686.

2) V súvislosti s umiestnením nových regálov v depotoch na Elektrárenskej ceste, pracovníci v letných mesiacoch zabezpečili dislokáciu archívnych dokumentov v rozsahu cca 600 bm.

3) Priebežne, počas celého roka zabezpečovali dislokáciu archívnych dokumentov z jednotlivých depotov do hlavného sídla a späť pri zabezpečovaní agendy služieb verejnosti, bádateľskej agendy a pri realizácii výskumných úloh.

V roku 2017 naďalej zostáva nevyriešená aj otázka náhrady za služobnú pohotovosť mimo miesta vykonávania štátnej služby – za neaktívnu časť služobnej pohotovosti (tri objekty sú napojené na pult centrálnej ochrany).

Prístupňovanie archívnych dokumentov

Na základe rezortom stanovenej úlohy bolo v roku 2017 vypracovaných päť opisov archívnych fondov.

Ústavné úlohy plánované na úseku spracovania neboli z dôvodu avizovaného poddimenzovaného personálneho stavu, materiálno-technického zázemia a plnenia iných rezortných a ústavných pracovných úloh realizované.

Prístup k archívnym dokumentom

V roku 2017 navštívilo archív 644 klientov. Archív zaevidoval 141 bádateľov a 196 bádateľských návštev. Vybavených bolo 597 písomných podaní.

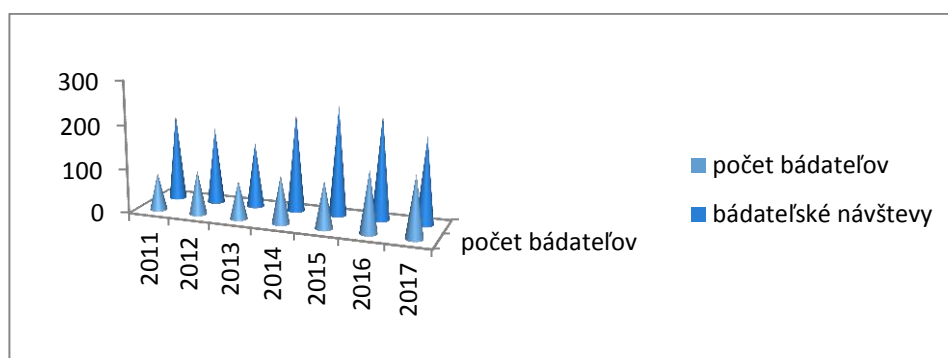
V spolupráci s Univerzitou J. Selyeho v Komárne sa uskutočnili v archíve tematické dni pre poslucháčov pedagogického štúdia, v rámci ktorých sa študenti v krátkosti oboznámili s archívom a prácou v archíve. Hlavným bodom programu bola problematika štúdia archívnych dokumentov a ich spracovania.

V zmysle zákona o správnych poplatkoch a za služby archívu klienti zaplatili v roku 2017 1911.08 EUR.

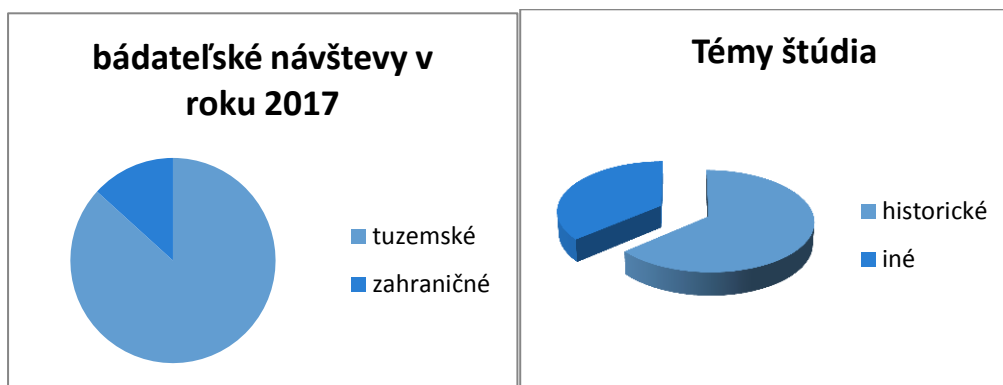
správne poplatky –	1591,50
služby archívu -	309,67
rešerš -	9,91
<hr/>	
spolu	1911,08

Prístup k archívnym dokumentom na základe bádateľského listu

V roku 2017 sme zaznamenali oproti roku 2016 mierny pokles záujmu bádateľskej verejnosti o štúdiu archívnych dokumentov. Napriek uvedenej skutočnosti pracovníci archívu poskytli služby bádateľom počas takmer 200 bádateľských návštev. Bádatelia, najmä z Maďarska, sa zameriavali na štúdium regionálnych dejín. V centre ich pozornosti bol najmä fond Magistrát mesta Komárno z rokov 1277-1922 a fond Municipálne mesto Komárno z obdobia rokov 1938-1945.

Archív Komárno je proklientsky orientované pracovisko. V záujme zvýšenia dostupnosti ako aj rýchlosti, efektívnosti a kvality poskytovaných služieb archív v rámci svojich prevádzkových možností pripravuje bádateľom k štúdiu archívne dokumenty aj nad stanovený denný limit. Organizáciu práce archív podriadil tejto častej požiadavke klientov, ktorí nezriedka prichádzajú z väčších vzdialeností (aj zo zahraničia) a z úsporných dôvodov (čas, financie) plánujú celodenné bádanie. **Uvedený prístup archívu znižuje štatistický výkaz bádateľských návštev.**

prístup k archívnym dokumentom na základe písomnej žiadosti

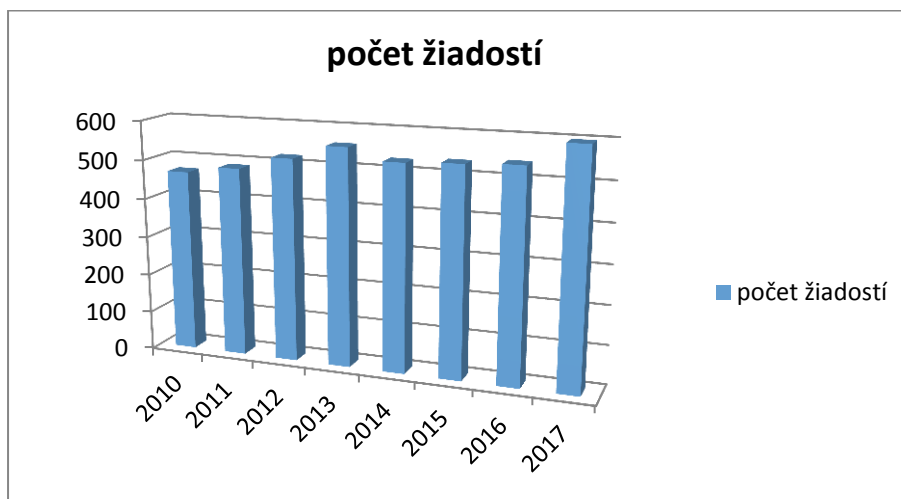
V roku 2017 pracovníci archívu zaznamenali nárast žiadostí o prístup k archívnym dokumentom formou žiadosti.

Vybavili 597 písomných žiadostí, vydali 675 výpisov, odpisov, potvrdení a 839 kópií AD.

počet žiadostí

porovnanie rokov

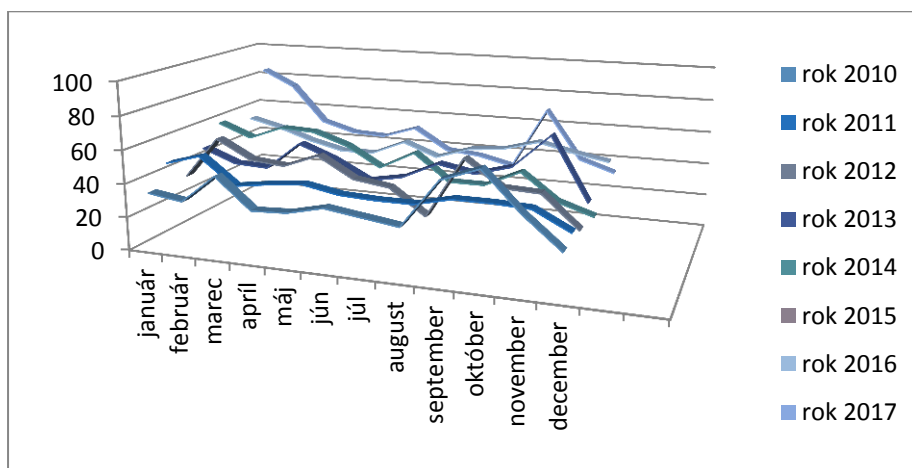
2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017

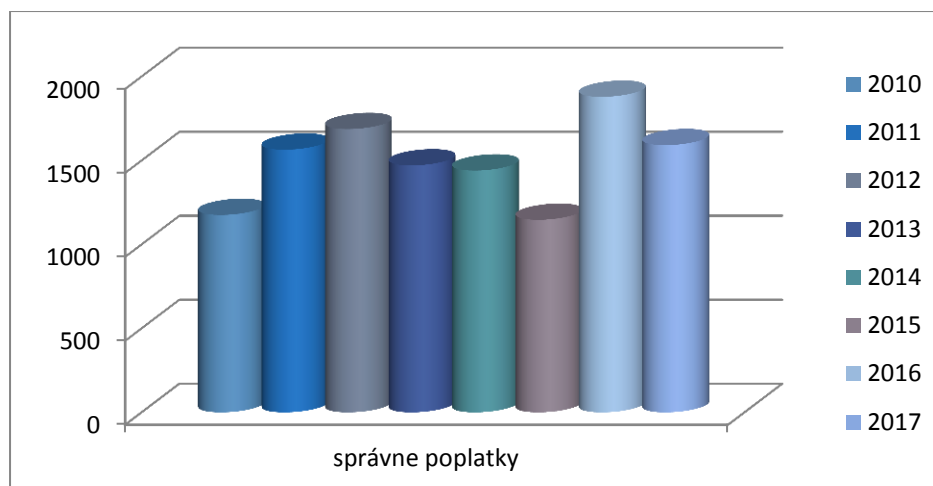
počet žiadostí v jednotlivých mesiacoch

porovnanie vývoja

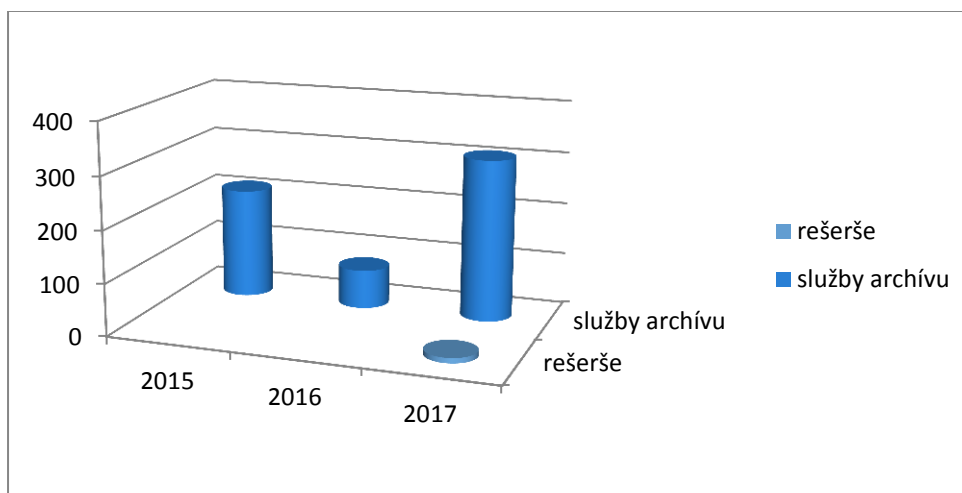
rok 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017

**Vybrané správne poplatky podľa zákona o správnych poplatkoch
porovnanie rokov 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016**

**Vybrané poplatky za služby archívu
roky 2016, 2017**

Zabezpečenie pracovných úloh na úseku prístupu k archívnym dokumentom (vyhľadávanie archívnych dokumentov, zakladanie archívnych dokumentov, dislokácia pre potreby bádateľov) negatívne ovplyvňuje rozmiestnenie depotov archívu v siedmich rôznych objektoch nachádzajúcich sa cca v okruhu 2000 m. Okrem straty času je prenášanie archívnych dokumentov za účelom nahliadnutia, vyhotovenia kópií a štúdia problémom aj z hľadiska zabezpečenia ich ochrany.

Príručná odborná archívna knižnica

Archív eviduje v knižničnom fonde 10646 zväzkov. V roku 2017 knižnica zaznamenala 25 prírastkov.

V roku 2017 sa pokračovalo v elektronickom katalogizovaní knižničného fondu v IS BACH knižnica. V predchádzajúcich rokoch bola zaevidovaná v IS BACH knižnica väčšia časť knižničného fondu. Dúfame, že plánované preklopenie dát s IS BACH knižnica do aplikácie Elektronický archív bude bezproblémové, že nedôjde k strate údajov a k znehodnoteniu dlhodobej práce pracovníkov.

Výskumná, publikačná činnosť, kultúrno – osvetová činnosť

Archív bol aj v roku 2017 v tejto oblasti aktívny. Práca v predmetných činnostiach pohltila najviac pracovných dní.

Deň otvorených dverí archív pripravil tento raz v rámci mestom Komárno pravidelne organizovaných Komárňanských dní. Archív bol otvorený pre verejnosť v piatok 28.04.2017 a v sobotu 29.04.2017, navštívilo ho 220 individuálnych záujemcov. V septembri zorganizovali pracovníci archívu **VII. Komárňanské kolokviá historikov a archivárov**, v rámci ktorých pripravili **dvojdňovú medzinárodnú odbornú konferenciu „Sociálna a zdravotná starostlivosť v premenách čias“**, na ktorej aktívne vystúpili aj dvaja pracovníci z archívu Komárno, Katarína Répásová a Lukáš Paluga. Na konferencii sa zúčastnilo cca 250 záujemcov. Archív sa podieľal na **propagácii putovnej výstavy „Zázemie vo veľkej vojne“**, ktorú realizoval v spolupráci s kolegami z Gyórskeho archívu. Výstava so sprievodnými prednáškami bola sprístupnená 2. marca 2017 vernisážou konanou v priestoroch archívu. V ďalších mesiacoch boli banery vystavené v piatich stredných školách v komárňanskom okrese. Prezentáciu banerov a sprievodnú tematickú prednášku cca pre 450 študentov zabezpečila Katarína Répásová. Pracovníci archívu koncom roka pripravil ďalšiu **putovnú výstavu na tému sociálna a zdravotná starostlivosť v Komárne** s využitím rollup banerov, ktoré sa podarilo archívu zakúpiť z dotácii, pridelených mestom Komárno v roku 2017. Prezentácia výstavy spojená s tematickou prednáškou bude v školách okresu Komárno realizovaná v roku 2018. Pracovníci archívu Lukáš Paluga a Katarína Répásová pripravili do tlače **zborník príspevkov z odbornej konferencie „Remeslá a živnosti v dejinách miest“** uskutočnenej v rámci VI. Komárňanských kolokvií historikov a archivárov organizovaných v roku 2016. Kolegyňa Katarína Répásová sa úspešne zhostila náročnej úlohy, **prekladu dvoch odborných prednášok** zverejnených v spomenutom zborníku z maďarského do slovenského jazyka. Do tlače bol pripravený aj **bulletin venovaný objektom sociálnej a zdravotnej starostlivosti v Komárne**. V spolupráci s Regionálnym osvetovým strediskom v Komárne archív zorganizovali **vedomostný kvíz** pre žiakov základných a študentov stredných škôl, do ktorého sa zapojilo **sedem škôl**. Všetky materiály súvisiace s uvedenými aktivitami a ich propagáciou boli vyhotovené dvojazyčne, v slovenskom jazyku a v maďarskom jazyku. **Uskutočnili sa tri exkurzie**, výklad bol zabezpečený v slovenskom a maďarskom jazyku.

Archív Komárno si každoročne plánuje pracovné úlohy v nadväznosti na podané žiadosti o poskytnutie dotácií na kultúrno – osvetovú a publikačnú činnosť. Pre rok 2017 získal archív od mesta Komárno dotácie v hodnote 1300 EUR. Žiadosti o dotácie sa podávajú vždy v predchádzajúcom kalendárnom roku a úlohy ktoré súvisia s plnením úloh obsiahnutých v žiadostiach o dotácie sú zahrnuté do plánu práce nasledujúceho roka.

Rezortné úlohy pre rok 2017, avizované v januári 2017, ako aj niektoré ústavné úlohy značne navýšili počet pracovných dní, ktoré boli venované činnostiam v uvedenej kapitole.

V rámci rezortných úloh bol vykonaný výskum a boli vyhotovené **súpis archívnych dokumentov: 100. výročie vzniku ČSR, 50. výročie obrodného procesu (1968), 25. výročie vzniku Slovenskej republiky.**

Kolega **Lukáš Paluga** uskutočnil výskum a pripravil si prednášku na konferenciu organizovanú Štátnym archívom v Nitre „Dejiny archívov - archívy dejín“. Štúdia „Komárňanský Mestský archív v 18. a 19. storočí bola koncom roka zadaná zostavovateľovi zborníka na tlač.

Všetky činnosti, ktoré pracovníci pracoviska Archív Komárno vykonali v priebehu roka 2017 boli realizované výlučne v rámci pracovných ,či už rezortných , alebo ústavných úloh.

Riadiaca práca

Vzdelávacie aktivity sa realizovali v rámci ponuky IVS, nadriadeného orgánu a zamestnávateľa prostredníctvom kurzov, e-learningom prípadne samoštúdiom. S ohľadom na nízky personálny stav a na nevyhnutnosť zabezpečenia prevádzky archívu sa pracovníci v obmedzenej miere zúčastňovali aj odborných konferencií.

Pracovníci štandardne zabezpečovali administratívne práce ako aj práce súvisiace s riešením personálnych otázok pracoviska, plánovaním pracovných úloh, zabezpečovaním ich plnenia, vypracovávaním podkladov pre nadriadené orgány súvisiace s personalistikou, materiálno-technickým zabezpečením a plnením pracovných úloh. V IS Fabasoft bolo v roku 2017 zaevidovaných 2598 záznamov a 1129 spisov.

Archív Komárno aj v roku 2017 aktívne spolupracoval s mestom Komárno, Regionálnym osvetovým strediskom v Komárne, Podunajským múzeom v Komárne a s regionálnymi médiami.

Úspešne rozvíjal aj medzinárodnú spoluprácu s partnerskými inštitúciami a kolegami z Maďarska. Dňa 2. marca 2017 sa priestoroch archívu realizoval spoločný projekt, cyklus prednášok spojený s vernisážou výstavy „Zázemie vo veľkej vojne“, pripravený v spolupráci s kolegami z Archívu Gyórsko-Mošonsko-Šopronskej župy. V rámci VII. Komárňanských kolokvií historikov a archivárov 2017 sa uskutočnilo prijatie delegácií z Archívu Gyórsko-Mošonsko-Šopronskej župy a z Archívu Komárňansko-Ostrihomskej župy. Okrem uvedeného sa uskutočnili neformálne stretnutia s riaditeľmi a pracovníkmi spomenutých inštitúcií ako aj pracovníkmi Múzea Györgya Klapku v Komárome.

Činnosť archívu v roku 2017 možno hodnotiť vysoko pozitívne. Pracovníci Lukáš Paluga, Katarína Répásová a Monika Táborová svojou odbornou a vysoko efektívnou prácou prispeli ku kvalitnému plneniu plánovaných aj mimoriadnych pracovných úloh archívu v roku 2017. Nehľadiac na riadny pracovný čas, svojou obetavosťou, angažovanosťou, vysokým pracovným nasadením a vysokým stupňom kolegiality sa napriek nedostatočnému personálnemu zabezpečeniu a nepriaznivému technickému zabezpečeniu archívu zaslúžili o vynikajúce a pozoruhodné výsledky v jednotlivých oblastiach.

Na výsledkoch archívu sa v roku 2017 podieľali aj Michal Gábriš, ktorý odpracoval 6 mesiacov v dočasnej štátnej službe a Lívia Ďumbierová, ktorá bola prijatá do stálej štátnej služby od 15.11.2017.

V Komárne 16.01.2018

Mgr. Oľga Kasalová
vedúca pracoviska Archív Komárno

Obrazová príloha – podujatia organizované komárňanským archívom v roku 2017

„Zázemie vo veľkej vojny“ prednáškový cyklus s vernisážou, archív Komárno, 2. marec 2017

Putovná výstava „Zázemie vo veľkej vojne“
Gymnázium H. Selyeho s VJM v Komárne, 24.máj 2017

Putovná výstava „Zázemie vo veľkej vojne“
Súkromná stredná odborná škola s VJM v Kolárove, 9. júna 2017

Deň otvorených dverí , MV SR, ŠA v NR, pracovisko Archív Komárno, 27. – 28 apríl 2017

VII. komárňanské kolokviá historikov a archivárov

Odborný seminár „Sociálna a zdravotná starostlivosť v premenách čias“, 27.-28. september 2017

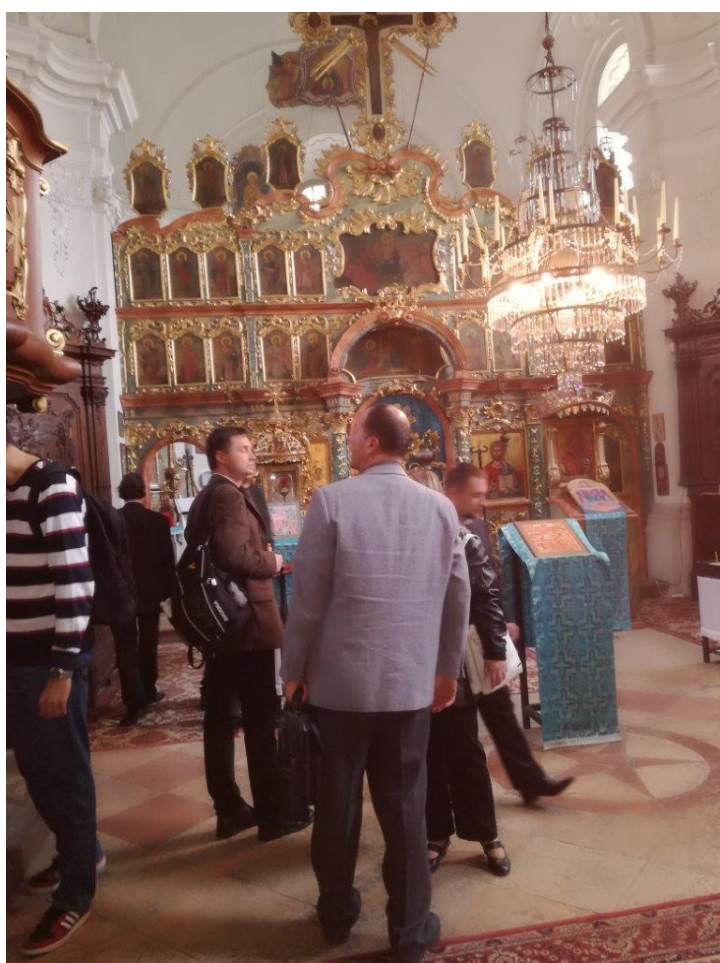
Organizátor: MV SR, ŠA v NR, pracovisko Archív Komárno

Miesto konania: Podunajského múzea v Komárne

VII. Komárňanské kolokviá historikov a archivárov 2017

Kostol pravoslávnej cirkvi Presvätej Bohorodičky, v Komárno, 27. september 2017

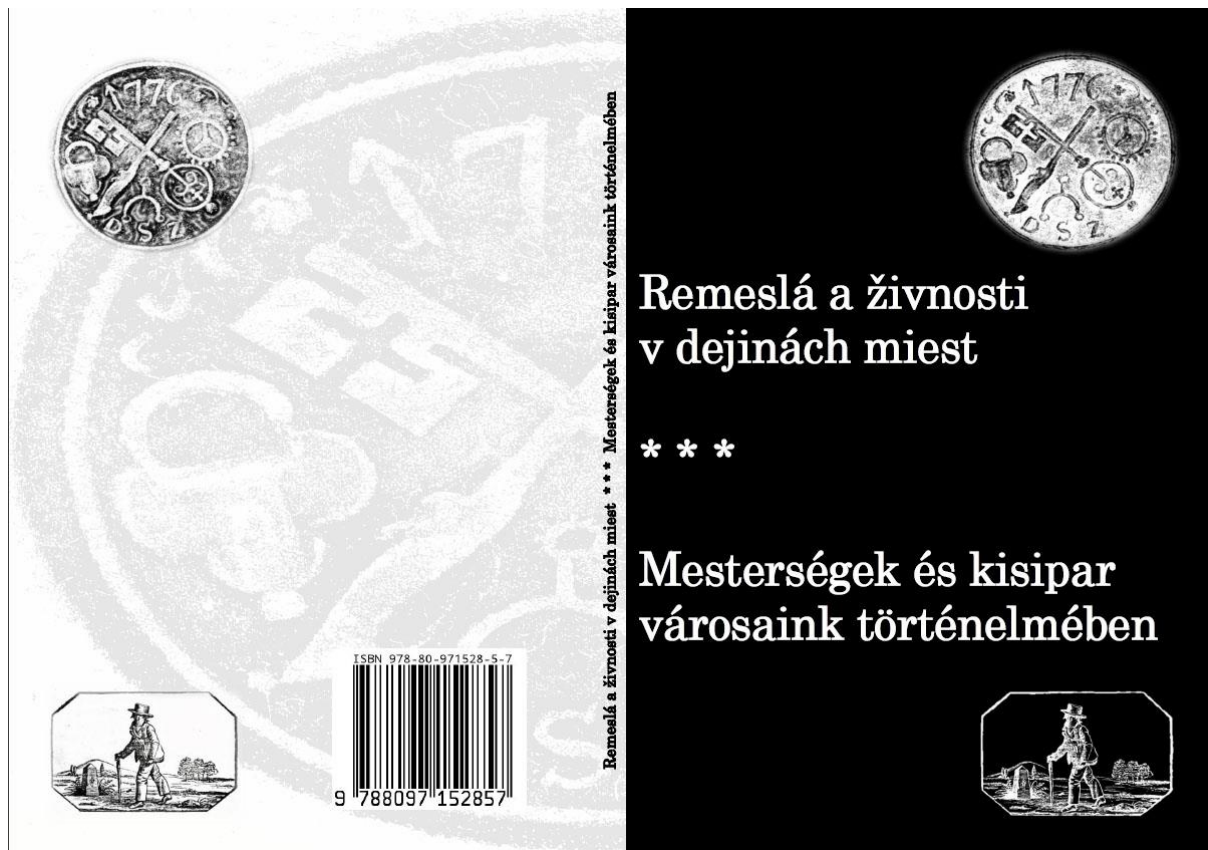
Vedomostný kvíz pre študentov stredných a žiakov základných škôl
MV SR, ŠA v NR, pracovisko archív Komárno, 4. október 2017
v spolupráci s Regionálnym osvetovým strediskom v Komárne

Putovná výstava „Sociálna a zdravotná starostlivosť v dejinách Komárna“
MV SR, ŠA v NR, pracovisko Archív Komárno

Publikačná činnosť:

Remeslá a živnosti v dejinách miest *** Mesterségek és kisipar városaink történelmében

Remeslá a živnosti v dejinách miest

Mesterségek és kisipar városaink történelmében

VI. COLLOQUIA COMAROMIENSIA
HISTORICORUM ARCHIVARIORUMQUE. MMXVI

RECENZENTI:
PHDR. TÜNDE LENGYELOVÁ, CSC.
DOC. PHDR. IVAN MRVA, CSC.

ZOSTAVILI/ÖSSZEÁLLÍTOTTA: LUKÁS PALUGA, KATARÍNA RÉPÁSOVÁ

© MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŠTÁTNY ARCHÍV V NITRE
PRACOVISKO ARCHÍV KOMÁRNO
HRADNÁ 2, 94501 KOMÁRNO

S FINANČNOU PODPOROU MESTA KOMÁRNO

KOMÁROM VÁROS PÉNZÜGYI TÁMOGATÁSÁVAL

ZA OBSAH PUBLIKOVANÝCH PRÍSPEVKOV
ZODPOVEDAJÚ JEDNOTLIVÍ AUTORI

Á KÖZZÉTETT CIKKEK TARTALMA
MINDEN SZERZŐ KIZÁRÓLAGOS FELELŐSSÉGE

OBÁLKA/BORÍTÓ: MOTÍVY Z VANDROVNÝCH KNÍŽIEK Z R. 1853
A 1861, FOND: MAGISTRÁT MESTA KOMÁRNO, 1277-1922./ VÁNDOR-
KÖNYVEK MOTÍVUMAI 1853-BÓL ÉS 1861-BÓL, FOND: KOMÁROM
SZABAD KIRÁLYI VÁROS IRATAI, 1277 - 1922

ISBN 978-80-971528-5-7

VI. COLLOQUIA COMAROMIENSIA HISTORICORUM ARCHIVARIORUMQUE. MMXVI
Remeslá a živnosti v dejinách miest
Mesterségek és kisipar városaink történelmében

OBSAH/TARTALOM/CONTENTS

Úvod	4
Predslov	6
WEISZ, Boglárka. Stredoveké cechy vo víre jarmokov / A középkori céhek a vásári forgatagban / Medieval Guilds in the Whirl of Fairs	7
SKORKA, Renáta. Úloha cechov v procese transferu vedomostí a odbornej výučby v stredovekom Uhorsku / A céhek tudástransferben és szakképzésben betöltött szerepe a középkori Magyar Királyságban / The Role of Guilds in the Transmission of Expertise and Professional Training in the Medieval Kingdom of Hungary	20
SEGEŠ, Vladimír. Remeselníci a cechy v stredovekej Bratislave / Kisiparosok és céhek a középkori Pozsonyban / Craftsmen and guilds in medieval Bratislava	35
GESCHWANDTNER, Branislav. Cechy na hornej Nitre / Felső - Nyitrai céhek / Guilds in Horná Nitra	57
AMBRUŠOVÁ, Ursula. Výučné listy mäsiarov zachované v zbierkach Východoslovenského múzea v Košiciach / A kassai Kelet-Szlovákiai Múzeum gyűjteményében található hentes szakmunkás - bizonyítványok / Butchers teach letters preserved in the collections of the East Slovak Museum in Košice	63
NEMESNÉ MATUS, Zsanet. A győri egyesült szőgyártó céh kapcsolatai Komárommal (Adalékok az észak-dunántúli céhek történetéhez) / Vztahy združeného remeslárskeho cechu v Rábe s Komáromom / The relations of Győr's unified belt manufacturer with Komárom	71
SÍPOS, Anna. A felfeldolozás komáromi mesterei és művészei. A komáromi asztalosok a 17-20. században / Komáromi mesteri a umelci spracovania dreva. Komáromi stolaři v 17. - 20. storočí / Masters and woodworking artists from Komárom. Joiners from Komárom in 17th - 20th century	87
PALUGA, Lukáš. Remeselníci medzi komáromskou honoráciou a inkorporovaným meštianstvom v roku 1745 / Kisiparosok a komáromi honorációk és az inkorporált polgárság között 1745-ben / Craftsmen between the notables and the incorporated bourgeoisie within Komárom in 1745	97
POKORNYI, Gábor. A komáromi szekeres gazdák a 18-19. században / Komáromi póznovnicki gazdovia v 18. a 19. storočí / Carrier owners in Komárom	119
ČERVENKOVÁ, Ivana. Obraz remeselnej výroby v mestských na cisárskych panstvách Holíc a Šaštínu v zrkadle údajov sčítania obyvateľstva z roku 1869 / A kisipari termelés Holics és Sasvár városában, az 1863-as népszámlálás tükrében / The Crafts in Towns at the Imperial Estates of Holíč and Šaštín in the census data of 1869	127
BREGSZÁSZLI, Balázs. Adalékok a Magyaróvári Ipartestület megalakulásához és működéséhez 1911-1937 / Vznik a prvú desaťročia fungovania (1911-1939) živnostenského spolčenstva v Magyaróvári / The establishment of the Association of Craftsmen in Magyaróvár and its first decades	140
SKANDÍK, René. Súperenie drobných živnostníkov s veľkokapitálom / Kisiparosok versenye a nagy tőkével / The competition of self employers with large-scale capital	162
RÉPÁSOVÁ, Katarína. Odoberanie živnosti židovským obchodníkom v Komárne / A zsidó iparigazolványok megvonása Komáromban / The exclusion of Jews from the economic life in Komárom	177

Zostavili: Lukáš Paluga, Katarína Répásová
Fotografie: Jana Mačicová, Dávid Danis, György Urban
Grafická úprava: Regionálne osvetové stredisko v Komárne, Jana Mačicová
Reprodukcie: Mgr. Imrich Tóth, Krajský pamiatkový úrad Nitra, pracovisko Komárno
Zemplén Múzeum, 3900 Szerencs, Huszárvár u 11.
Židovská náboženská obec Komárno
Tlač: Centrum polygrafických služieb, PO Ministerstva vnútra SR, Bratislava
Vydavateľ: © Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív v Nitre
pracovisko Archív Komárno, Hradná 2, 945 01 Komárno
Rok vydania: 2017

9 788097 152864

S finančným príspevom mesta Komárno
Komárom város pénzügyi támogatásával

Sociálna a zdravotná starostlivosť v dejinách Komárna

Szociális és egészségügyi ellátás Komárom történetében

ŠPITÁL A KAPLNKA SV. ANNY

Jeho vznik sa viaže na fundáciu, budovy a peňažnú hotovosť od zbožnej vdovy Barbory Miletičovej z r. 1709. Je pravdepodobné, že nadviazal na činnosť sociálneho zariadenia mesta pre obyvateľov, zošlých vekom a ťažkými chorobami zo 17. storočia. V roku 1763, pri zemetrasení utrpel komplex budov značné škody, ktoré si vyžiadali rozsiahlu rekonštrukciu. Zabezpečenie plynulého chodu zariadenia bolo podporené prostriedkami z viacerých fundácií aj v ďalšom období, najmä na prelome 18. a 19. storočia. Svojho času poskytol strechu na hlavou 12 odkázaným osobám z radov núdnych mešťanov. V súčasnosti je objekt v správe Rímskokatolíckej Cikvi.

2

SZENT ANNA KÁPOLNA ÉS ISPOTÁLY

A kápolna és ispotály létrejötté özvegy Miletics Barbara nevéhez köthető, aki 1709-ben a végrendeletében adományozta az épületeket és a működésére szükséges pénzüsszeget. Feltételezhető, hogy már a 17. században működött a városban az a szociális intézmény, amelynek tevékenységét folytatta. 1763-ban, a földrengést követően, azonban az épületkomplexum súlyos károkat szenvedett és szükségessé vált egy jelentősebb felújítás. A létesítmény zökkenőmentes működése adományokkal volt segítve, főleg a 18. és 19. század fordulóján. Annak idején 12 arra utalt városi lakos számára biztosított lakhatást. Jelenleg az épület a Római Katolikus Egyház tulajdona.

3